

DEVAM EDEN PROJELER (GELİŞME RAPORU)

AFA ADI : Sebzeler ve Süs Bitkileri
PROGRAM ADI : Örtüaltı Sebze Yetiştiriciliği

Proje No:	TAGEM/BBAD/10/A01/P01/08
Proje Başlığı	Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsü (TYLCV)'ne Dayanıklı Domates Çeşit Islahı
Projeyi Yürüten Kuruluş	Batı Akdeniz Tarımsal Araştırma Enstitüsü Müdürlüğü (BATEM)
Projeyi Destekleyen Kuruluş	Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü (TAGEM)
Proje Yürütücüsü	Sinan ZENGİN
Yardımcı Araştırmacılar	Dr. Aylin KABAŞ, Dr. Asu OĞUZ, Ahmet EREN, Necla ÇELİK, İlyas TEKŞAM
Başlama- Bitiş Tarihleri	2010-2014
Projenin Toplam Bütçesi:	2010: 8.000 TL 2011: 12.000 TL 2012: 12.000 TL 2013: 12.000 TL 2014: 12.000 TL Toplam: 56.000 TL

Proje Özeti

Domates (*Solanum lycopersicum* L.), ülkemizde üretimi ve ihracatı en fazla yapılan sebze türüdür. Domates üretiminde, özellikle örtüaltı domates üretiminde önemli derecede ekonomik kayıplara neden olan hastalıklardan bir tanesi “Domates Sarı Yaprak Kıvrıcıklık Virüsü” (Tomato Yellow Leaf Curl Virus=TYLCV)’dür. Bu hastalık enfeksiyon şiddetine göre değişmekle birlikte % 85 ile % 100 arasında ürün kaybına neden olmaktadır.

TYLCV, tohumla taşınmayıp, tütün beyazsineği (*Bemisia tabaci*, Biotype B =*Bemisia argentifolii*) ile taşınmaktadır. Hastalıkla mücadelede en etkin ve çevreci yöntem dayanıklı çeşitlerin kullanılmasıdır. Bu proje ile TYLCV’ye karşı dayanıklı hat ve çeşitlerin geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

2012 yılında; F3 genarasyonunda ki (110 hat) 1100 bitkide klasik testleme yapılmıştır. Hastalığın bulaşmasını sağlayacak beyaz sinekler, ağız aspiratörü ile toplanarak her bitkiye 20 adet beyazsinek ergini hesabıyla salınmıştır. Testlemelerde 0-4 skalası kullanılmış ve buna göre 3. haftanın sonunda skorlama yapılmıştır. Hiçbir simton göstermeyen genotipler seraya dikilmiştir. Ayrıca, sera ortamında da inokülasyona devam edilmiştir. Klasik testlemelerde 350 adet bitki hassas bulunmuştur. Dayanıklı bulunan 750 genotipte kendileme ve seleksiyon yapılmıştır. Seleksiyon sonucunda 30 adet cheery ve kokteyl tipte, 20 adet beef (iri) tipte ve 95 adet tekli hasada uygun tane tipte toplam 145 adet hat seçilmiştir. 145 adet hattın DNA izolasyonu yapılmıştır. Bu genotipler içerisinde Ty-1 ve Ty-3 genlerini taşıyan bireyler seçilmiştir.

Projede gelecek dönem yapılacaklar: 2013 yılında F4 ve F5 genarasyonunda; kendileme, seleksiyon ve morfolojik karakterizasyon yapılacaktır.